

**Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Zjawisko uzależnień –
profilaktyka, diagnostyka i terapia”**

Abstrakty

**Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Zjawisko uzależnień –
profilaktyka, diagnostyka i terapia”**

Abstrakty

Redakcja:
Paulina Szymczyk
Joanna Kozłowska

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2021

Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Zjawisko uzależnień – profilaktyka, diagnostyka i terapia”
23 lipca 2021 r.

Abstrakty

Redakcja:

Paulina Szymczyk

Joanna Kozłowska

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-66861-59-6

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Dorota Rybczyńska-Abdel Kawy, prof. UWr**, Zakład Profilaktyki i Resocjalizacji, Instytut Pedagogiki, Uniwersytet Wrocławski
- **dr Beata Ciupińska**, Zakład Edukacji i Profilaktyki Wychowania, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
- **dr Wojciech Czerski**, Katedra Pedagogiki Resocjalizacyjnej, Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr n. farm. Ewa Gibuła-Tarłowska**, Katedra i Zakład Farmakologii z Farmakodynamiką, Wydział Farmaceutyczny, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- **dr n. med. Agata Makarewicz**, I Klinika Psychiatrii, Psychoterapii i Wczesnej Interwencji, Katedra Psychiatrii, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- **dr Robert Modrzyński**, Katedra Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii, Instytut Psychologii, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Komitet Organizacyjny:

- Beata Bujalska
- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Monika Iwaniuk
- Joanna Jędrzejewska
- Kinga Kalbarczyk
- Joanna Kozłowska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Konrad Skrzątek
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Od ekskluzji do inkluzji społecznej w leczeniu i terapii osób problemowo używających substancji psychoaktywnych	11
Piętno technologii	12
Zjawiska uzależnień wśród dzieci i młodzieży	13

Wystąpienia Uczestników

Jedzenie jako sposób na wypełnienie czasu w pandemii prowadzący do otyłości ...	17
Narkomania wśród adolescentów	18
Nikotynizm – sposoby walki z nałogiem	19
Psychospołeczne aspekty uzależnienia od hazardu	20
Strategie modelowania wrażeń płynących z korzystania z mediów społecznościowych ukierunkowane w uzależnienie odbiorcy	21
Uzależnienie od jedzenia – realny problem wymagający diagnostyki i leczenia	22
Uzależnienie od pornografii – przegląd literatury naukowej	23
Uzależnienia od substancji psychoaktywnych a zakażenie wirusem HIV	24
Uzależnienie od substancji psychoaktywnych wykorzystywanych podczas stosunków seksualnych jako problem XXI wieku	25
Wpływ pandemii COVID-19 na rozpowszechnienie uzależnienia od Internetu	26
Zakupoholizm – uzależnienie behawioralne XXI wieku	27
Zjawisko narkomani wśród młodzieży oraz profilaktyka uzależnień	28
Indeks Autorów	29

Wystąpienia
Gości Honorowych

Od ekсклюzy do inkluzji społecznej w leczeniu i terapii osób problemowo używających substancji psychoaktywnych

dr hab. Dorota Rybczyńska-Abdel Kawy, prof. UW, Zakład Profilaktyki i Resocjalizacji Instytutu Pedagogiki, Uniwersytet Wrocławski, Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Osób Uzależnionych i Współuzależnionych „LOPiT” w Zielonej Górze

Celem niniejszego wystąpienia jest ukazanie, iż współczesny system leczenia i terapii osób problemowo używających substancji psychoaktywnych staje się coraz bardziej przyjazny zarówno osobom problemowo używającym substancji, jak i ich rodzinom. Przyglądając się nowym rozwiązaniom w zakresie pomocy użytkownikom substancji z perspektywy ponad 5 dekad trudno nie dostrzec bardziej humanistycznego i systemowego podejścia do szerokiego kręgu użytkowników. W odniesieniu do osób eksperymentujących świadczą o tym nowe programy profilaktyczno-edukacyjne (profilaktyka uniwersalna). Z kolei w przypadku osób w stopniu większym niż przeciętny narażonych na rozwój problemów uzależnień za tezę tą przemawiają programy edukacyjno-terapeutyczne (profilaktyka selektywna), oparte o metodę krótkiej interwencji. Z myślą o osobach uzależnionych (profilaktyka wskazująca) istnieje szeroka oferta programów, uwzględniająca możliwość podjęcia terapii ambulatoryjnie i stacjonarnie, bądź kontynuowania jej w ramach postrehabilitacji, w oparciu o różne metody pracy, w zależności od przyjętej koncepcji terapii. Ważnym elementem procesu zmiany jest farmakoterapia. Innym, nowym pojęciem, wpisanym w ten proces, jest ujmowanie *zmiany*, niekoniecznie utożsamianej z odstawieniem substancji, zatem z tradycyjnie rozumianą abstynencją i trzeźwością. Wszystkie wskazane rozwiązania umożliwiają użytkownikom substancji podjęcie pozytywnej, ale i ryzykownej dla nich zmiany, nie wykluczając ich przy tym społecznie, ekonomicznie etc. Dostosowanie wielorakiej oferty terapeutycznej do oczekiwań równie zróżnicowanych odbiorców odpowiada humanistycznemu, włączającemu podejściu do rozumienia potrzeb osób problemowo używających substancji.

Piętno technologii

dr Wojciech Marcin Czerski, Katedra Pedagogiki Resocjalizacyjnej, Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Nie ulega wątpliwości, że nowe technologie są znakiem rozpoznawczym współczesności. Smartfon, Facebook, Instagram, towarzyszy w codziennym życiu zwłaszcza młodym ludziom, dla których jest to naturalne środowisko funkcjonowania. Wzorem obserwowanych w mediach społecznościowych celebrytów, relacjonują w nich swoje życie, lajkują, komentują. Wielu z nich zatracą się w tych działaniach do tego stopnia, że przestają odróżniać rzeczywistość od wykreowanego wizerunku w sieci. Brak dostępu do mediów społecznościowych, czy smartfonu powoduje u takich osób lęk i stres.

Czas pandemii spowodował z jednej strony pogłębienie kontaktu młodych ludzi z technologiami cyfrowymi spowodowane przez zdalne nauczanie i izolację w domu. Z drugiej strony „zmusił” osoby nietechnologiczne do codziennego obcowania z komputerem i smartfonem. Podczas „kwarantanny narodowej” społeczeństwo prawie ze wszystkimi aktywnościami przeszło ze świata realnego do wirtualnego. Nasiliło to wiele negatywnych skutków.

Wspomniany już lęk i stres odnosi się w głównej mierze do użytkowania smartfonów. Nieprzerwany z nimi kontakt z czasem powoduje pewien rodzaj lęku separacyjnego zwanego Nomofobią. Charakteryzuje się on tym, że w momencie kiedy np. nie mamy możliwości skorzystania ze smartfonu dochodzi u użytkowników do niepokoju, zmniejszenia koncentracji a nawet ataków gniewu. Podobna sytuacja następuje w momencie, kiedy zbyt zaangażowani użytkownicy Facebooka (i innych mediów społecznościowych) nie mają możliwości skorzystania z niego. Powoduje to syndrom FoMO, czyli lęku przed odłączeniem.

Nadmierne korzystanie z nowych technologii, niezależnie od wieku użytkowników powodować może również między innymi rozluźnienie więzi zarówno ze znajomymi, jak i rodziną. Co także może prowadzić do powstania wymienionych wyżej syndromów.

Zaprezentowana zatem zostanie charakterystyka zjawiska nomofobii oraz FoMO. Omówiona zostanie również diagnostyka obu syndromów wraz z wynikami badań krajowych i międzynarodowych.

Zjawiska uzależnień wśród dzieci i młodzieży

dr n. med. Agata Makarewicz, I Klinika Psychiatrii, Psychoterapii i Wczesnej Interwencji, Katedra Psychiatrii, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Wystąpienia Uczestników

Jedzenie jako sposób na wypełnienie czasu w pandemii prowadzący do otyłości

Magdalena Zalewska, *mag.zalewska3@wp.pl*, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński

Otyłość jest jedną z chorób cywilizacyjnych, z którą zmagają się 22,3% populacji europejskiej oraz 25,2% mieszkańców Polski. Problem otyłości pojawia się od wielu lat, a w szczególności rośnie odsetek młodych osób z dużą nadwagą. Okres pandemii, który był i nadal jest czasem ciężkim dla wielu osób. Odseparowanie i zamknięcie we własnych domach powoduje impuls do szukania sposobu na zajęcie wolnego czasu. Wiele osób jako sposób na spędzenie czasu wybrało ucztę kulinarną. To również forma na „zajedzenie” stresu, wywołane pędem dzisiejszego świata oraz siejącą spustoszenie pandemią. Niestety według badań prowadzonych podczas pandemii wzrósł odsetek chorych z otyłością oraz chorób, do których predysponuje nadwaga. Jedzenie jest nałogiem jak każde inne uzależnienie. Brak spożywania dużej ilości żywności, bądź konkretnych produktów od których uzależnił się organizm może wywoływać agresję, rozdrażnienie i niepokój. Uzależnienie od jedzenia objawia się napadowym kompulsywnym objadaniem do granic możliwości, póki nie zostaną zaspokojone ośrodki w mózgu. W wielu badaniach zauważono zależność, że im gorsze samopoczucie psychiczne, tym częściej sięga się do lodówki po coś do zjedzenia. Analizując zdobyte materiały, podczas pandemii okres odseparowania predysponował do rozwinięcia się u wielu osób otyłości spowodowanej zaburzeniami jedzenia – uzależnieniem od jedzenia. Dlatego ważna jest profilaktyka, aby zapobiegać otyłości oraz powodowanym przez nią chorobom. Jednym z kluczowych aspektów jest dbanie o zdrowie psychiczne i ustabilizowany tryb życia.

Narkomania wśród adolescentów

Milena Welc, *milenawelc92@onet.pl*, *Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II*

Poważnym zagrożeniem płynącym ze współczesnego środowiska jest narkomania. W obecnych czasach dotyka ona coraz większe grono osób, w szczególności osób młodych. Narkotyki towarzyszą człowiekowi od zarania dziejów. Statystyki pokazują, że coraz więcej młodych ludzi sięga po nie i często bywa za późno na pomoc. Jest to uzależnienie niosące wiele chorób, a nawet i śmierć. Przez różnego rodzaju niepowodzenia, złe kontakty z rodziną czy problemy szkolne młody człowiek chce uciec w inny świat i na chwile czuć się bezpieczny w świecie narkotyków. Coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce stają się rozważania i spory dotyczące problemu narkotyków i narkomanii, legalizacji marihuany do celów medycznych i rekreacyjnych. Przepisy prawne obowiązujące w Rzeczypospolitej, nakładają szereg sankcji karnych na osoby wytwarzające, przetwarzające, czerpiące zyski ze sprzedaży oraz na samych posiadaczy narkotyków. Zapisy te często interpretowane są jako jedne z najbardziej restrykcyjnych na tle innych państw europejskich. Zjawisko narkomanii staje się obecnie jednym z najaktualniejszych problemów społecznych oraz chorób XXI wieku. Liczba osób uzależnionych rośnie, a są to głównie osoby młode. Przyczyny sięgania po środki odurzające są skrajnie różne: od chęci zrelaksowania się, namowy znajomych, po problemy i trudności związane z pogodzeniem własnego życia z realiami panującymi w społeczeństwie. Państwo podejmuje szereg rozwiązań mających na celu redukcję zjawiska narkomanii i stosowania narkotyków. Edukacja, profilaktyka, działania prewencyjne, ale także restrykcje związane z sankcjami karnymi teoretycznie pełnią funkcję zwalczania i przeciwdziałania narkomanii.

Nikotynizm – sposoby walki z nałogiem

Magdalena Piotrowska, *mpiotrowska9807@gmail.com*, Wydział Lekarski, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Uzależnienie od palenia papierosów jest powszechnym zjawiskiem. Dane statystyczne pokazują, że z roku na rok nikotynizm jest problemem coraz mniej powszechnym, jednak nadal z uzależnieniem od nikotyny zmagają się co czwarty dorosły Polak, toteż nie można bagatelizować tego problemu. Nikotynizm, czyli uzależnienie od nikotyny, powoduje wiele poważnych konsekwencji zdrowotnych, społecznych i finansowych na poziomie jednostek i całych zbiorowości. Warto uświadamiać osoby uzależnione, że palące wyroby tytoniowe, wpływają negatywnie nie tylko na swój stan zdrowia, ale także na zdrowie osób ze swojego otoczenia, zwiększając ich ryzyko sercowo-naczyniowe poprzez narażanie ich na bierne palenie. Uzależnieni często sięgają po nikotynę w sytuacjach, gdy odczuwają wysoki poziom stresu lub głód nikotynowy. Statystycznie ponad 80% palaczy deklaruje chęć rzucenia palenia. Niestety często nie potrafią tego zrobić lub próby są bezskuteczne. Aby przynieść oczekiwany skutek, leczenie uzależnienia często powinno mieć formę zarówno psychoterapii, jak i farmakoterapii. Należy umożliwić osobom chcącym zerwać z nałogiem uzyskanie specjalistycznych porad i zaproponować najlepszy dla pacjenta proces terapeutyczny. Przy leczeniu nałogu istotna jest identyfikacja czy osoba paląca tytoń cierpi na inne choroby, szczególnie schorzenia kardiologiczne, pulmonologiczne, czy nowotworowe. Pacjenci palący powinni otrzymać wsparcie i w razie potrzeby mieć dostęp do odpowiednich leków. Terapia opierająca się na kontakcie zarówno z psychologiem, jak i lekarzem przynosi najlepsze efekty. Problem nikotynizmu wśród społeczeństwa jest nadal bardzo aktualny, dlatego edukacja i rozpowszechnianie mnogości terapii pomagających w zwalczaniu nałogu są nadal bardzo ważne.

Psychospołeczne aspekty uzależnienia od hazardu

Szymon Wojtaszek, *wojtach21@gmail.com*, Wydział Lekarski, Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Hazard definiowany jest jako podjęcie ryzykownego działania, o wyniku którego decyduje przypadek. Patologiczny hazard zaliczany jest do zaburzeń nawyków i kontroli impulsów. O ile kontrolowane uprawianie hazardu jest legalne i może dostarczać rozrywki, uzależnienie niesie ze sobą szereg konsekwencji zarówno dla uzależnionego jak i jego otoczenia.

Głównym czynnikiem stymulującym zachowania patologiczne jest potrzeba doświadczania silnego napięcia, które towarzyszy grze. W miarę postępu uzależnienia uniemożliwia ono funkcjonowanie w życiu osobistym, rodzinnym oraz zawodowym.

Celem pracy jest przedstawienie przyczyn, mechanizmów uzależnienia oraz skutków patologicznego hazardu na podstawie dostępnego stanu wiedzy.

Przeszukano literaturę, korzystając m.in. z bazy danych PubMed pod kątem artykułów dotyczących uzależnienia od hazardu. Na tej podstawie wyciągnięto wnioski, iż pomimo znacznych postępów w badaniach uzależnienia behawioralne pozostają słabo poznane. Opracowanie badań przesiewowych oraz skutecznych metod diagnostycznych do oceny pełnego zakresu uzależnień behawioralnych może zmniejszyć obciążenie zdrowia publicznego tymi zaburzeniami. Doskonalenie strategii leczenia uzależnień jest niezwykle ważne, gdyż są one poważnym obciążeniem zdrowotnym, a ich wpływ społeczny jest negatywny. Należy również rozwijać badania kliniczne nad terapiami behawioralnymi i farmakologicznymi, co w połączeniu z badaniami nad identyfikacją istotnych indywidualnych różnic, pozwoli zwiększyć skuteczność terapii. Nakładanie się uzależnień behawioralnych i uzależnień od substancji sugeruje, że kompleksowe badania nad uzależnieniami od substancji mogą przełożyć się na dokładniejsze zrozumienie uzależnień behawioralnych. Umożliwi to zwiększenie liczby dostępnych rozwiązań terapeutycznych, poprawienie efektywności leczenia oraz zmniejszenie kosztów zdrowia publicznego.

Strategie modelowania wrażeń płynących z korzystania z mediów społecznościowych ukierunkowane w uzależnienie odbiorcy

Rafał Prus, prus.rafal@icloud.com, Koło Kognitywistyki UMCS, Wydział Filozofii i Socjologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, www.umcs.pl

W pracy przeglądowo opisano strategie i sposoby uzależniania odbiorcy w mediach społecznościowych, takich jak Facebook, Instagram, oraz TikTok na podstawie najnowszych badań z zakresu psychologii i szerokiej literatury naukowej dotyczącej mechanizmów nałogów, oraz wpływu dopaminy na mózg. Scharakteryzowano różne typy aplikacji do dzielenia się treściami ze znajomymi i ludźmi z całego świata, jak takie z kilku sekundowymi filmikami, ze zdjęciami znikającymi dla odbiorcy po ich odtworzeniu i charakteryzujące się tworzeniem swego rodzaju „baniek” informacyjnych. Zakres pracy było ujęcie społeczne, ewolucyjne, neuronaukowe, socjologiczne i psychologiczne. Poruszony został także temat tego w jaki sposób stosuje się techniki z wyżej wymienionych dziedzin do kontroli ludzkiego zachowania podczas używania internetowych platform. Za jak najdłuższy pobyt danej osoby na portalu typu Facebook mogą być odpowiedzialne całe zespoły pracownicze złożone z ludzi wyszkolonych już na etapie studiów, którzy skupiają się na dotarciu do najbardziej ukrytych aspektów ludzkiej psychiki, których możemy nie być w stanie świadomie kontrolować.

Chociaż popularność aplikacji wideo w krótkich formach wzrosła w ciągu ostatnich lat, rozwój ten wzbudził obawy opinii publicznej na temat ryzyka nadmiernego użytkowania. Zbyt częste korzystanie z krótkich aplikacji wideo można uznać za stan, w którym ludzie spędzają dużo czasu na korzystaniu z tych aplikacji, mimo że doświadczają negatywnych konsekwencji. Na przykład, platforma TikTok ma obecnie ponad 150 milionów aktywnych użytkowników dziennie, którzy otwierają aplikację średnio 4,7 razy dziennie. Około 22% użytkowników TikTok korzysta z aplikacji dłużej niż 1 godzinę dziennie. Nadmierne używanie może prowadzić do wielu problemów psychologicznych, takich jak rozproszenie uwagi, złe zarządzanie czasem i skrócony czas uczenia się.

Uzależnienie od jedzenia – realny problem wymagający diagnostyki i leczenia

Agata Sobacka, agata.sobacka@gmail.com, Studenckie Interdyscyplinarne Koło Naukowe Symulacji Medycznej, Wydział Lekarski, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, www.cm.umk.pl

Otyłość, uznana przez Światową Organizację Zdrowia za globalną epidemię, stanowi poważny problem w krajach rozwiniętych. Ciągłe rosnąca liczebność populacji otyłej, niezadowalające efekty leczenia oraz badania sugerujące uzależniający wpływ wysokoenergetycznych, tłuczących produktów spożywczych, przyczyniły się do powstawania coraz większej ilości badań na temat mechanizmów prowadzących do nadmiernego spożywania pokarmów.

Uzależnienie od jedzenia jest budzącym wiele kontrowersji terminem, stanowiącym obszar dyskusji naukowców, mediów i opinii publicznej. Ze względu na to, że klasyfikacja tej jednostki w kryteriach diagnostycznych zaburzeń psychicznych DSM-5 podlega ciągłym rozważaniom, do diagnozy uzależnienia od pożywienia stosuje się coraz powszechniej standaryzowaną skalę uzależnienia od żywności Yale (YFAS).

Pojęcie „uzależnienie od jedzenia” sugeruje, iż u niektórych osób może wykształcić się podobny mechanizm zależności jak w przypadku standardowych substancji uzależniających tj. narkotyki czy alkohol. Część badaczy jest zdania, że tradycyjne terapie stosowane w przypadku innych uzależnień mogą być skuteczne również w leczeniu tego zaburzenia. Do interwencji takich zalicza się rozmowy motywacyjne, terapię poznawczo-behawioralną, czy program 12 kroków. W sferze badań są także niechirurgiczne techniki stymulacji mózgu, które mogą wykazywać potencjalnie korzyści lecznicze w postaci zmniejszania głodu i zachowań uzależniających.

Liczne podobieństwa pomiędzy uzależnieniem od jedzenia a uzależnieniem od substancji psychoaktywnych są podstawą do rozwoju wiedzy na temat diagnostyki przypadłości i metod jej skutecznego leczenia. Różnice mogą jednak wpływać na efektywność i zakres działania danych procedur, dlatego problem ten wymaga jeszcze wielu wnikliwych badań klinicznych.

Uzależnienie od pornografii – przegląd literatury naukowej

Maciej Michałowski, galupi1998@gmail.com, Wydział lekarski Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Temat wzrostu popularności pornografii jest niezwykle głośny w ostatnim czasie w mediach oraz środowiskach naukowych, w szczególności w związku ze zwiększonym użytkowaniem Internetu w trakcie pandemii COVID-19. Z uwagi na to podnoszona jest kwestia możliwego uzależnienia się od niej oraz negatywnych konsekwencji wiążących się z jej patologicznym użytkowaniem. W oparciu o krytyczną analizę dotychczasowej literatury, omówiono problem uzależnienia od pornografii – psychopatologię, proponowane kryteria diagnostyczne i leczenie. Badania z okresu ostatnich 5 lat zostały wyszukane w bazie Pubmed za pomocą fraz „porn” i „addiction”. Klasyfikacja „uzależnienia od pornografii” jest wciąż kwestią dyskusyjną i nie jest jasne, czy powinna być zaliczana do zaburzeń kompulsywnych, czy też uzależnień czynnościowych. Uzależnienia behawioralne nadal nie są dokładnie zbadane i zazwyczaj wykazują problematyczny model konsumpcji: utrata kontroli, pogorszenie jakości życia i ryzykowne używanie. Zaburzenie hiperseksualne pasuje do tego modelu i problematyczne korzystanie z pornografii online (POPU) może wchodzić w jego zakres. To problematyczne używanie wpływa negatywnie na rozwój seksualny i funkcjonowanie seksualne, zwłaszcza w młodej populacji. Niektórzy badacze uważają, że wzrost zaburzeń erekcji w ostatnich latach u młodych mężczyzn wiąże się z tym uzależnieniem. Udowodniono, że zachowania hiperseksualne związane są ze znaczną współchorobowością – z zaburzeniami lękowymi, zaburzeniami nastroju oraz związanymi z używaniem substancji i dysfunkcjami seksualnymi. Dotychczas w przeprowadzonych badaniach nie potwierdzono skuteczności interwencji farmakologicznych. Aktualnie leczenie opiera się głównie na terapii poznawczo-behawioralnej. W jedynej wykonanej, randomizowanej próbie badawczej wykazano skuteczność terapii akceptacji i zaangażowania. Analiza literatury w tematyce uzależnienia od pornografii ukazuje dalszą potrzebę badań odnośnie diagnostyki i leczenia tego zaburzenia.

Uzależnienia od substancji psychoaktywnych a zakażenie wirusem HIV

Sara Peplinska, *sarapeplinska@gmail.com*, studentka Polskiej Akademii Nauk, Instytut Psychologii

Wystąpienie ma charakter przeglądu literatury oraz prac badawczych uzupełnionych doświadczeniami psychologa praktyka, a poruszaną tematykę stanowią skuteczne sposoby pomocy psychologicznej osobie uzależnionej, która jest zakażona wirusem HIV. Podczas prezentacji omówiona zostanie aktualna sytuacja epidemiologiczna osób żyjących z wirusem HIV, które są uzależnione od substancji psychoaktywnych oraz ukazane zostaną zmiany jakie zachodzą w tym obszarze.

Prezentacja nakreśla wprowadzenie do tematu HIV/AIDS oraz ukazuje możliwości jakie daje współczesna medycyna w walce z HIV. Kolejną część wystąpienia stanowi szczególna problematyka osób uzależnionych, które zmagają się z diagnozą bycia nosicielem HIV. Omówione zostaną trudności jakie mogą towarzyszyć tej grupie społecznej oraz w jaki sposób mogą oddziaływać na siebie obszar uzależnienia i zakażenia wirusem HIV. Podczas prezentacji omówione zostaną zjawiska stygmatyzacji i autostygmatyzacji.

W kolejnej części prezentacji poruszone zostaną proponowane oddziaływania psychologiczne tj. psychoedukacja (także edukacja dot. medycznych aspektów zakażenia), redukcja szkód, grupy wsparcia, czy też praca indywidualna z osobą uzależnioną, która jest seropozytywna.

W ramach podsumowania omówione zostaną zarówno możliwości, jak i ograniczenia pracy psychologicznej z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych, które są zakażone. W wystąpieniu ukazane zostaną również perspektywy jakie niesie za sobą kompleksowa opieka – medyczna oraz psychologiczna – dla seropozytywnych osób uzależnionych.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych wykorzystywanych podczas stosunków seksualnych jako problem XXI wieku

Bartosz Kozakiewicz, bartosz.d.kozakiewicz@gmail.com, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Chemsex jest opisywany jako stosowanie określonych substancji psychoaktywnych podczas aktywności seksualnej w celu podtrzymania, wzmocnienia, odhamowania lub ułatwienia doznań seksualnych. Preferencyjnie dotyczy mężczyzn uprawiających seks z mężczyznami (MSM). Używają substancji, takich jak katynony (w tym mefedron), metamfetamina, GHB, ketamina, kokaina czy MDMA.

Osoby używające substancji psychoaktywnych doświadczyły potencjalnie niekorzystnych konsekwencji, takich jak utrata kontroli nad czasem i pieniędzmi wydawanymi na czynności związane z chemsexem lub ilością użytych jednorazowo substancji, negatywny wpływ na funkcjonowanie społeczne, objawy psychotyczne oraz fizycznie agresywne zachowanie wobec innych.

Zachowania uzależniające wynikają z połączenia czynników indywidualnych (podatność biologiczna i psychologiczna) oraz czynników kontekstowych (dostępność substancji toksycznej w środowisku). Inne zaburzenia psychiczne są czynnikami podatności na patologię nałogową, a zachowania nałogowe mogą ujawniać patologię emocjonalną lub psychotyczną. W większości przypadków wsparcie społeczne jest konieczne, aby skorygować desocjalizujące skutki zaburzeń związanych z używaniem substancji lub zachowań uzależniających.

W opublikowanej literaturze na temat chemsexu kładzie się obecnie nacisk na współistniejące choroby somatyczne. Istnieje znacznie zwiększone ryzyko chorób przenoszonych drogą płciową. Choroby psychiczne, takie jak depresja, psychoza wywołana substancjami psychoaktywnymi i uzależnienia, również wydają się być istotnymi konsekwencjami chemsexu.

Wpływ pandemii COVID-19 na rozpowszechnienie uzależnienia od Internetu

Aleksandra Ziółkowska, aleksandrziolkowska315@gmail.com, Wydział Lekarski, Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,

Uzależnienie od komputera, Internetu i gier komputerowych jest nałogiem polegającym na ustawicznym spędzaniu czasu na kontaktach z komputerem, charakteryzującym się wewnętrznym przymusem „bycia w sieci”. Celem pracy jest wykazanie wpływu pandemii COVID-19 na rozpowszechnienie uzależnienia od Internetu, a także wskazanie czynników zwiększających ryzyko tej choroby.

Przeszukano literaturę, korzystając m.in. z bazy danych PubMed pod kątem artykułów dotyczących uzależnienia od Internetu. Na podstawie artykułu zinterpretowano analizę przekrojowej ankiety online, która za pomocą Testu Uzależnienia od Internetu badała rozpowszechnienie, nasilenie oraz czynniki ryzyka uzależnienia od Internetu. Na podstawie danych przeanalizowano liczbę użytkowników określonych serwerów internetowych oraz subskrybentów aplikacji internetowych w Europie.

Rozpowszechnienie uzależnienia od Internetu podczas pandemii COVID-19 było niezwykle wysokie. Całkowity czas spędzony na korzystaniu z Internetu i czas spędzony na rekreacyjnym korzystaniu z Internetu wzrósł podczas pandemii, a prawie połowa uczestników zgłosiła zwiększone nasilenie uzależnienia. Mniejsza liczba osób wspierających, zaangażowanie w gry wideo, stres związany ze stanem zdrowia zwiększają ryzyko dłuższego czasu spędzanego na rekreacyjnym korzystaniu z Internetu, a to przekłada się na nasilenie uzależnienia.

Uzależnienie od Internetu stanowi coraz większe obciążenie dla publicznego zdrowia psychicznego, dlatego ważne jest aby stworzyć precyzyjne kryteria diagnostyczne, prowadzić więcej badań nad terapią, etiologią, epidemiologią, co pomoże wyłonić najskuteczniejsze metody leczenia. Ważne jest także wprowadzanie działań profilaktycznych, szczególnie w środowiskach wyjątkowo narażonych.

Zakupoholizm – uzależnienie behawioralne XXI wieku

Dominika Gondek, dominikagondek006@gmail.com Wydział Lekarski Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Celem pracy jest omówienie problemu zakupoholizmu (oniomanii, kompulsywnego kupowania) – jego koncepcji, wpływu na życie w sferach: psychologicznej, społecznej, ekonomicznej oraz metod leczenia. Jest jednym z nowych uzależnień czynnościowych, zaliczane do zaburzeń nawyków i popędów. Istotę tego zaburzenia określono jako ciągłe pragnienie dokonywania niepotrzebnych zakupów, niemożność powstrzymania się przed nimi oraz natrętne myślenie. Oszacowano, że dotyczy ok. 2-8% dorosłych, z czego aż 80-95% to kobiety. Dokonano przeglądu literatury naukowej za pośrednictwem Pubmed, opublikowanej w ciągu ostatnich 30 lat, poruszającej temat oniomanii. W przeprowadzonych badaniach potwierdzono, że pierwsze symptomy zaczynają się zwykle w wieku nastoletnim lub dwudziestoparoletnim, a zaburzenie ma charakter przewlekły. Udowodniono znaczną współchorobowość, zidentyfikowano inne towarzyszące mu zaburzenia psychiczne jak depresja, alkoholizm, zaburzenia nastroju czy zaburzenia lękowe. Podejmowano także próby określenia czynników wyzwalających zakupoholizm. Wśród nich znalazły się kryzysy zdrowotne jak np.: pandemia COVID-19. Stwierdzono, że w sytuacji pandemii zakupoholizm może być mechanizmem radzenia sobie ze stresującą rzeczywistością. Naukowo potwierdzono znaczącą rolę terapii poznawczo-behawioralnej. Żadna forma farmakoterapii nie jest jeszcze rekomendowana do rutynowego stosowania. Prowadzone są badania dotyczące skuteczności leków – otrzymano satysfakcjonujące wyniki leczenia citalopramem. Oniomanie można określić zagrożeniem XXI wieku, ze względu na częstość występowania i współchorobowość. Jak każde uzależnienie behawioralne wpływa destrukcyjnie na życie jednostki, prowadzi do niszczenia relacji międzyludzkich, a w skrajnych przypadkach do bankructwa. Jest wciąż zjawiskiem mało poznanym i zdefiniowanym, dlatego powinna być przedmiotem dalszych wnikliwych badań zarówno odnośnie psychopatologii, jak i metod terapii.

Zjawisko narkomani wśród młodzieży oraz profilaktyka uzależnień

Iwona Ramus, *iwona.ramus1@gmail.com*, *Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II*

Jednym z problemów współczesnego świata jest narkomania. Jest to patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków oraz innych środków uzależniających. Młodzi ludzie często nie zdają sobie sprawy ze szkodliwości przyjmowania narkotyków, dlatego też zjawisko to tak często występuje wśród młodzieży. Narkomania jest o tyle poważnym problemem, iż w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczciwości wyższej, degradacji społecznej, osłabienia woli. Zaawansowane stadium narkomanii jest ciężką chorobą która wyniszcza organizm. Śmiertelność u narkomanów jest bardzo wysoka. Metody leczenia są zazwyczaj nieskuteczne. Bardzo często zmiany psychiczne uzależnienie są nieodwracalne. Używanie różnorodnych środków odurzających powoduje nieodwracalne szkody we wszystkich strefach życia człowieka. Dobra profilaktyka jest najskuteczniejszym rozwiązaniem problemu narkomani wśród młodzieży. Opracowano wiele programów które realizowane są w szkołach poprzez programy edukacyjne i zaangażowanie rodziców. Nowoczesna profilaktyka uzależnień musi być profilaktyka integralną czyli uwzględniającą całościową sytuację wychowanka. Integralna profilaktyka uzależnień zakłada solidarne współdziałanie różnych środowisk na rzecz kształtowania u dzieci i młodzieży postaw abstynenckich. Integralna profilaktyka uzależnień oznacza pomaganie dzieciom i młodzieży w zajęciu dojrzałej postawy we wszystkich podstawowych dziedzinach ludzkiego życia.

Indeks Autorów

Czerski W.M.	12
Gondek D.	27
Kozakiewicz B.	25
Makarewicz A.	13
Michałowski M.	23
Peplinska S.	24
Piotrowska M.	19
Prus R.	21
Ramus I.	28
Rybczyńska-Abdel Kawy D.	11
Sobacka A.	22
Welc M.	18
Wojtaszek Sz.	20
Zalewska M.	17
Ziółkowska A.	26

dr n. med., dr n. pr. Łukasz B. Pilarz

*Prawo międzynarodowe i krajowe wobec komercjalizacji ex mortuo
komórek, tkanek i narządów ludzkich*

Zamówienia:

- www.wydawnictwo-tygiel.pl
- kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl
- tel. 733 933 178 (Alicja Danielewska)
- ul. Głowackiego 35/348, Lublin
- <https://allegro.pl/oferta/pilarz-prawo-komercjalizacja-ex-mortuo-tkanek-10433004974>

dr hab. Renata Włodarczyk, prof. CB

*Rozwój i współczesne możliwości wykorzystania śladów biologicznych.
Kryminalistyczne badania biologiczne na przykładzie przestępstw
na tle seksualnym*

Książka wydana pod patronatem
Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego

Zamówienia:

- www.wydawnictwo-tygiel.pl
- kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl
- tel. 733 933 178 (Alicja Danielewska)
- ul. Głowackiego 35/348, Lublin
- <https://allegro.pl/oferta/renata-wlodarczyk-podrecznik-do-kryminologii-8843332444>

Wydawnictwo
TYGIEL

Zapraszamy do zapoznania się z aktualną ofertą
Wydawnictwa Naukowego TYGIEL

kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl

www.wydawnictwo-tygiel.pl

© BZMAŁNOŚĆ

Wydawnictwo

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL to podmiot zrodzony z doświadczenia oraz zaangażowania zespołu osób w pełni poświęconych promocji nauki i szeroko rozumianego rozwoju. Publikowane przez nas prace są odzwierciedleniem trendów badawczych oraz zainteresowań naukowych środowiska akademickiego.

© BZMAŁNOŚĆ

Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka Cyfrowa należąca do Wydawnictwa Naukowego TYGIEL zawiera wszystkie publikacje wydawane przez Wydawnictwo. Dodatkowo została przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych, dzięki czemu mogą Państwo przeglądać zbiory udostępniane na całym świecie.

© BZMAŁNOŚĆ

Czasopisma naukowe

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL rozpoczęło prace nad kilkoma tytułami czasopism naukowych. Więcej szczegółów wraz z aktualnym stanem prac dostępne jest w zakładce „Czasopisma naukowe”. Osoby zainteresowane współpracą prosimy o kontakt.